

Ратаўнік басейна

Дзіцячыя наіўныя мары пра будучую працу вартыя надзвычай дакладнага і дэтальнага навуковага вывучэння. Дзеці ўспрымаюць работу як чарговую гульню. Толькі напшмат цікавейшую, чым забавы іх малагадовага веку, калі вечна заклапочаныя такой дурнотай як камунальныя выплаты ці што купіць на вячэру іх хмурыя бацькі нахабна абмяжоўваюць чыстыя і рамантычныя дзіцячыя жаданні. Дзеці мараць стаць касманаўтамі, міліцыянтамі, вайскоўцамі, ці нават амерыканскімі індзейцамі, наіўна мяркуючы, што гэта таксама прафесія. Іх мары — гэта па сутнасці правобраз нейкага зямнога раю. На жаль, дарослыя людзі чамусьці губляюць на рай усе надзеі і пачынаюць сваім дзеткам з маленства ўдалбеньваць у галовы, што жыццё вельмі цяжкая і нікому непатрэбная рэч. І што яны таксама нікому не будуць патрэбныя, калі не адмовяцца ад дзяцінства і не стануць з маленства думаць, якая ў іх некалі будзе пенсія. Калі гады пачынаюць браць сваё, а людзі чужое, маладыя юнакі і дзяўчаты пад папрокі ўсё тых жа бацькоў: „А мы табе казалі думаць раней!”, пачынаюць мітусліва шукаць свайго месца пад сонцам і канчаткова забываюцца пра нядаўнія перакананні, што свет зроблены для іх. Ды бываюць і выключэнні.

Алік Гартанюк не толькі спрабаваў жыць гуляючы, але і пераконваў у гэтым іншых. Прайшоўшы ўсе колы пекла на дзяржаўных працах, вытрымаўшы здзекі кіраўнікоў і падманы палітыкаў, што абяцалі працоўнаму класу даць такое жыццё, дзе не трэба працаваць, Алік паспрабаваў рэалізавацца як асоба ў кантрабанднай справе. З тае пары жыццё імкліва паляцела ўгору, як заяц ад лісы. Гартанюк сцвярджаў, што гэтая прафесія ёсць яго пакліканнем, і што кожны мусіць рабіць тое, да чаго мае здольнасці ад прыроды. А яго здольнасці да кантрабанднай справы былі як у маладога жарабца-мустанга сярод кабылак арабскай пароды.

Я вельмі шанаваў гэтага двухметровага бугая з арліным носам і вечна налітымі гарэлкай вачамі. Гэта быў першы грамадзянін Польшчы, якога я сустрэў упершыню едучы за мяжу. У той дзень яго, п'янага, абакралі на гродзенскім рынку. Таму ён упрасіў мяне сказаць ягонай жонцы, што грошы пакінуў у Беларусі, каб пазней купіць нейкі звышпрыбытковы тавар, бо Алікава жонка даўно развіталася з дзіцячымі марамі, была асобай прагматычнай, і пагражала мужу забаронай ездзіць за мяжу, калі не перастане піць. Маўляў, гэтая прафесія, вечна пры алкаголі, давядзе Аліка да згубы.

А вось дзеці цешыліся з бацькавай работы. Здадуць з раніцы бутэлькі, ды накупляюць сабе што хочуць. Жартавалі, што каб бацька не піў, то і хлеба не было б за што купіць. А так за здадзеныя бутэлькі хапае і на цукеркі.

Ды надышоў час, калі жонка азвярэла як ваўкалак ля замка Дракулы. Не пусціла яна больш мужа за мяжу, уладкавала праз знаёмых зноў на дзяржаўную працу — ратаўніком у беластоцкім басейне. Кажа, хай сядзіць на вышцы, ды назірае як дзеткі купаюцца. Вышэй ужо толькі чэрці скачучь, таму не будзе ў каго гарэлка папрасіць. Ды пралічылася. Былыя калегі-кантрабандысты хутка даведаліся дзе шукаць Гартанюка, і пацягнулі туды свой вадкі тавар. Так, на тэрыторыі беластоцкага ба-

сейна, на ратаўнічай вышцы, паўстала самая вялікая ў горадзе кропка гандлю кантрабандным алкаголем.

Усё ішло як найлепей. Людзі тупаліся каля басейна, сунуліся на вышку. На першы погляд складвалася ўражанне, што гэта самае працавітае месца ў Беластоку. Але аднаго дня Алік перабраў. Паплыло ў яго вачах як пасля цэгля па галаве, і ён у стане летаргічнага сну паляцеў з вышкі галавой уніз, як каршун на мыш. А за ім паляцелі цэлыя, пустыя і недапітыя бутэлькі. У адно імгненне басейн ператварыўся ў мару рыбака — бутэлеккі плавалі як паплаўкі, ззяючы на сонцы бліскучымі закруткамі, а на самым дне, у куце дзіцячай воднай радасці прылёг утапенец. Ляжаў ціха, як у салодкім сне. Нават нагамі не дрыгаў.

Напалоханя дзеці паднялі лямант, паскідвалі з сябе надуўныя колы і ратаўнічыя камізэлькі ды давай дбаць пра дзядзьку, які працаваў ратаўніком. Падняць з дна басейна стотрыццаціграмавую тушу было не так проста, але дзеці справіліся. А як Алік адчыніў вочы, пасля доўгага змагання за яго жыццё медыцынскіх спецыялістаў, ён убачыў перад сабой добрыя сяброўскія твары. Тут была і жонка, і знаёмыя кантрабандысты, і кліенты, што куплялі гарэлку, і нават дырэктар басейна.

— Алік, чаму ты сам не спрабаваў выплыць, — спытаўся апошні.

— Таму што кожны павінен займацца тым, да чаго мае здольнасці, — спакойна адказаў Гартанюк. — Я мушу займацца кантрабандай. Гэта маё. А біць рэкорды ў водным спорце — хай лепш мая жонка. Яна хоць трохі плаваць умее. А я нават не спрабаваў вучыцца.